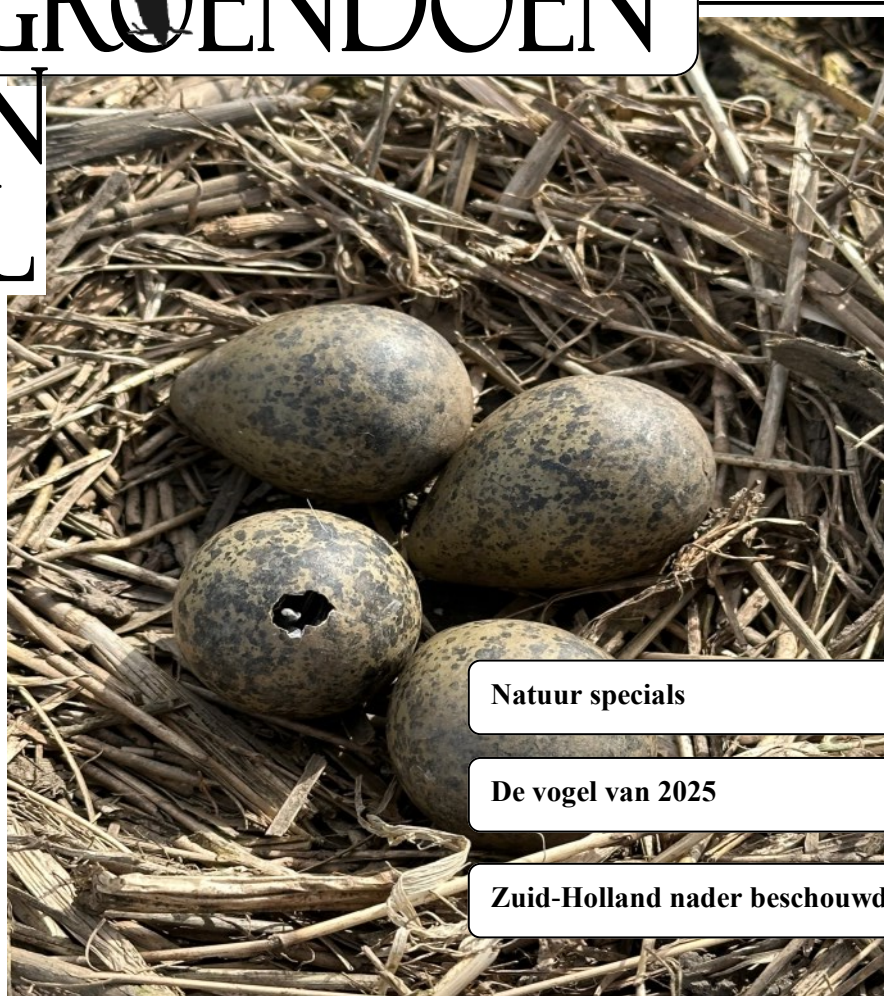

W GROENDOEN N L

Natuur specials

De vogel van 2025

Zuid-Holland nader beschouwd

Werkgroep Groenbeheer Nootdorp - Leidschendam

GROENDOEN, 36e jaargang, nr. 1, mei 2025

nieuwsbrief van de

**Stichting Werkgroep Groenbeheer
Nootdorp-Leidschendam (WGNL)**

verschijnt tenminste 2 maal per jaar

redactie: Fried Kramer, Paul Joormann, layout: Fried Kramer
vacature.

druk: SWL, Leidschendam

redactieadres:
Fried Kramer
Veursestraatweg 74
2265 CE Leidschendam
tel: 06 - 549 716 07
E-mail: groendoen,redactie@wgnl.nl

Bronvermelding illustraties:

Pag. 8:
Ernst Bos en Peter van Graafeiland

volgende *GROENDOEN* september 2025
sluitingsdatum kopij: 1 sept. 2025

website: <https://www.wgnl.nl>

Inhoud

Redactioneel / Van de bestuursstafel	p. 1
Van de bestuursstafel	p. 2
Teken het manifest.	p. 3
Financiën 2023 - 2024.	p. 3
Financiën 2023 - 2024	p. 4
Natuur specials	p. 5
Alles over ijsvogels!!	p. 6
Word een goede weidewachter	p. 7
De vogel van 2025	p. 8
Hoe gaat het met onze uilen?	p. 9
Uilenballen uitpluizen	p. 10
Zuid-Holland nader beschouwd	p. 11
Zuid-Holland nader beschouwd	p. 12
Over scholeksters en boomvalken	p. 13
Knotseizoen 24/25	p. 14
Knotseizoen 24/25 / Kievit in de lente	p. 15
Vogelexcursie Driemanspolder	p. 16
Help de mus aan een huis	p. 17
Knotten nader toegelicht / Beleef de lente	p. 18
GroenDoen fonds bestaat !! / Vlaamse vogel van het jaar	p. 19
Steenuil in de picture	p. 20

REDACTIONEEL

Fried Kramer

Overname

Overname van artikelen met bronvermelding is in veel gevallen mogelijk in overleg met de redactie.

Verantwoording

Publicatie van artikelen betekent niet automatisch dat de daarin vervatte meningen het inzicht van de St. WGNL weergeven.

Abonnementen en aanmelding

Abonnementen op de GroenDoen zijn alleen mogelijk door voor ten minste € 10,- per jaar donateur te worden van de St. WGNL. Zie hiervoor de voorlaatste pagina.

Zelf kopij indienen

Mogelijk dat e.e.a. bij de lezer "een bel laat rinkelen". Schroom niet de bijzondere, ludieke of vreemde belevenissen die bij u bekend zijn vast te leggen en de lezers van de **GROENDOEN** te laten meegenieten. Tips voor onderwerpen zijn welkom.

GroenDoen op papier ontvangen?

Dat kan: Aanmelden bij de redactie op ons e-mailadres.

E-mailadres van de redactie: groendoen.redactie@wgnl.nl

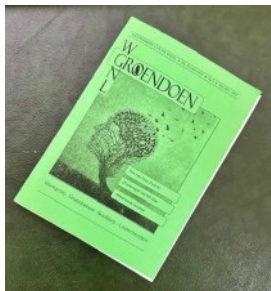
Of via onze website **<https://www.wgnl.nl>**

VAN DE BESTUURSTAFEL

Oscar de Man

Van de bestuurstafel april 2025

De vorige GroenDoen is in maart 2024 verschenen. Dit was tevens de laatste uitgave die fysiek is verspreid. Deze uitgave van de GroenDoen van voorjaar 2025 wordt naar iedereen digitaal verzonden. Er zullen enkele exemplaren worden ge-print om op leestafels te leggen.

Volgens de uitkomsten van de enquête die in het laatste kwartaal van 2024 is gehouden, vinden onze vrijwilligers het fijn wanneer de GroenDoen als nieuwsbrief blijft bestaan. Ook hebben de vrijwilligers en andere betrokkenen van de WGNL aangegeven dat zij meer informatie zouden willen krijgen over de activiteiten van onze stichting. We hebben daarom in het bestuur besloten, dat je via de website (die op dit moment ook onder handen wordt genomen) door ons vaker en inhoudelijker wordt geïnformeerd en dat GroenDoen gewoon twee maal per jaar zal verschijnen met informatie over onze activiteiten en aller-

waarna de tocht eindigde bij café De Sluis in Leidschendam.

Het bestuur is vier keer bijeen geweest. De kerngroep weidewachters één keer. De slotavond van de weidewachters heeft plaatsgevonden in De Haard in Leidschendam. De startavond heeft plaatsgevonden op het vertrouwde adres bij Angelique. Arnout Redelijkheid van de Groene Motor heeft deze avond een verhaal verteld over de doelstelling en de activiteiten van de Groene Motor (zie ook het artikel in deze uitgave over De Groene Motor). Verslagen en presentaties van deze gebeurtenissen kun je op de website vinden.

Teken nu voor meer leven langs de waterkant!!

De oevers van Zuid-Holland zijn essentieel voor de natuur! Ze zijn de longen van onze waterwegen, houden onze wateren schoon en vormen een thuis voor talloze planten en dieren. Helaas door menselijke ingrepen en verwaarlozing verdwijnen deze ecosystemen.

Zuid-Holland bestaat voor één zesde uit water. Slechts 22% van de watergangen heeft gezonde waterkwaliteit. We moeten nu in actie komen om de oevers te herstellen, en jij kunt daarbij helpen door het manifest te ondertekenen. Voor meer informatie klik je op de volgende link ([link](#)).

Bron: website Zuid-Hollands Landschap

Financiën 2023 - 2024

Interview met Paul

De financiën 2023-2024 van de WGNL

“De WGNL staat er financieel goed voor”, aldus een blijde penningmeester. Aan het woord is Paul Joormann, al sinds mensenheugenis de strenge rekenmeester van onze Stichting. “Het boekjaar van de WGNL loopt van één september tot en met eenendertig augustus van het daarop volgende jaar. 2023-2024 hebben we weliswaar met een negatief saldo afgesloten, maar dat hadden we voorzien. Dit negatieve saldo kwam voornamelijk door de uitgaven van onze lustrumviering in oktober 2023”.

Gevraagd naar waarom ons boekjaar niet gewoon synchroon loopt met het jaar, antwoordt Paul: “Het boekjaar loopt gelijk met onze activiteiten: het knotten begint in het najaar, het ‘weidevogelen’ in het voorjaar. Als je per kalenderjaar zou boeken zit er een knip in het knotseizoen en wordt het lastig om de kosten en baten van het knotten bij te houden.”

Paul laat zien in de overzichten, dat hij zowel de uitgaven als inkomsten boekt over de drie activiteiten van de WGNL: Groenbeheer (knotten), Weidevogelbeheer en Uilenbeheer. Daarnaast hanteert hij nog een post Algemeen. Gesuggereerd dat in die laatste post alleen maar uitgaven zitten, geeft Paul aan dat dat zeker niet het geval is. "Voor de WGNL zijn donaties heel belangrijk en die waren in 2023-2024 zelfs ruim 2.000 euro. We kregen toen een eenmalige donatie van de Gemeente Leidschendam-Voorburg voor ons lustrum en een gift van een internationaal specialistisch veterinaire farmaceutisch bedrijf, waar één van onze weidewachters werkt. Dat laatste gebeurt helaas niet vaak, dus daar waren we erg blij mee." In een normaal jaar krijgen we van mensen die ons een goed hart toedragen zeg maar zo'n 400 à 500 euro."

Paul legt verder uit dat aan de inkomstenkant het Groenbeheer een vergelijkbaar bedrag laat zien als de inkomsten van de posten Weidevogelbeheer en Uilenbeheer samen en dan praten we over ongeveer 1.500 euro. "Bij Groenbeheer zijn

onze inkomsten voornamelijk gekoppeld aan de prijs die we vragen voor onze knotactiviteiten. Dat is 11 euro per 'knotter' per werkdag en dat betalen de mensen waar we in het winterseizoen bezig zijn graag." Paul laat zien dat we over het afgesloten boekjaar begroot hadden om 3.870 euro te ontvangen; uiteindelijk waren de inkomsten 4.963 euro.

Aan de uitgavenkant liggen de posten financieel wat dichterbij elkaar. "De uitgaven bij het Groenbeheer waren 803 euro, bij het Weidevogelbeheer 1.159 euro en bij het Uilenbeheer 810 euro. Dat varieert natuurlijk wel over de jaren", aldus Paul.

"Het ene jaar hebben we bijvoorbeeld meer kosten aan het vervangen van ons gereedschap of nestkasten voor de uilen dan het andere jaar. De Algemene kosten waren dit boekjaar exceptioneel hoger dan andere jaren door de viering van ons 40-jarig bestaan. Gelukkig hadden we de afgelopen vier jaar met elk jaar een reservering van 500 euro rekening gehouden met deze viering."

"Al met al hebben we in 2023-2024 6.314 euro uitgegeven en 4.963 euro ontvangen", sluit Paul de uitleg van de financiën af. "Dat lijkt een groot verschil, maar dit was ingecalculeerd. Ik zat er maar 36 euro naast", geeft Paul lachend aan. Met een blik op de toekomst kan de WGNL zich wel wat veroorloven met een banksaldo van bijna 5.500 euro en een kundige penningmeester.

We zijn blij dat Paul heeft aangegeven ook de komende jaren betrokken te blijven bij het bestuur in zijn huidige functie.

NATUUR SPECIALS

Natuur in jouw buurt

Hoe groen en gezond is jouw omgeving – en wat vind jij daarvan? Natuurmonumenten daagt jou uit om mee te doen en vraagt je bij te dragen aan hét grote onderzoek naar tuinen en buurten in Nederland. Invullen kost maar 2 minuten en je maakt kans op een tuin make-over t.w.v. €440. Bovendien ontvang je gratis een zakje wilde bloemzaadjes ([link](#)).

De mooiste bloemenroutes

Roze, wit, paars, geel. Bloemen zijn er in de allermooiste kleuren! Op vlinders en bijen hebben kleur, vorm en geur een bijzondere aantrekkingskracht. En voor ons is het een genot om te wandelen of fietsen langs weldadige bloemenzeeën. De boswachters van Natuurmonumenten hebben de mooiste bloemrijke routes op een rij gezet ([link](#)).

Je kunt kiezen uit de Ankeveense plassen (NH), Nationaal Park Weerribben – Wieden (Ov), Eemland (Utr), Vlietlanden (ZH), Naardermeer (NH), Landgoed Hackfort (Gld), Bergherbos (Gld), Landgoed Haarzuilens (Utr), Duinen van Goeree (ZH), Kortenhoefse plassen (NH), Sint-Pietersberg (L), Buitenplaats Beeckestijn (NH) en De Plateaux (NB).

Bekijk alle routes ([link](#))

Excursies en zo

Het hele jaar door organiseert het Zuid-Hollands Landschap excursies en activiteiten waar iedereen aan mee kan doen. Vleermuizen spotten, kanoën of wadlopen, er is van alles te beleven in de natuur. Ga met een echte boswachter of ervaren natuurgids op stap en ontdek de mooiste gebieden! Op de website ([link](#)) van Zuid-Holland Landschap kun je elke maand nieuwe activiteiten vinden.

Nationale kijkerweek 2025

Van 10 t/m 18 mei is het Kijkerweek bij Vogelbescherming. Deze week staat geheel in het teken van verrekijkers en telescopen. Leden én niet leden ontvangen deze week extra korting op hun aankoop. [Bestel je kijker online](#) of kom naar de gezellige winkel in Zeist. Vogelbescherming is extra geopend om jou te voorzien van professioneel advies. En in de vogelrijke tuin kan je alle modellen zelf uitproberen!

ALLES OVER IJSVOGELS!!

Fried Kramer

IJsvogels in Den Haag kennen geen woningnood meer

Martin van de Reep, onze weidevogelcoördinator en uilenspecialist is niet alleen bezig met de weidevogels en de uilen, maar is ook actief bezig voor de ijsvogels. Zo bouwde hij binnen de gemeente Den Haag al meerdere ijsvogelwanden voor de meer dan 35 broedparen die Den Haag telt ([link](#)).

Het is een grote klus om zo'n wand te bouwen en vervolgens te onderhouden, maar Martin doet dit met een overgave die we van hem gewend zijn. Bovenstaande foto is van zijn laatste project dat in 2025 weer nieuwe ijsvogels zal aantrekken.

Een leuke website met allerlei wetenwaardigheden over de ijsvogel, waar ik je op zou willen wijzen, is te vinden via de volgende [link](#).

Ijsvogels.nl is een initiatief van natuurfotograaf en ijsvogelliefhebber Corné van Oosterhout. Op deze website kun je bijvoorbeeld vinden dat de ijsvogel gemiddeld circa 36 gram weegt en ook dat een ijsvogel in koude nachten wel 14 gram

verbrandt om warm te blijven. Aan de andere kant kan een ijsvogel per dag zijn eigen lichaamsgewicht aan voedsel eten; het vrouwtje in het broedseizoen zelfs wel meer. De meeste mensen die voor het eerst het geluk hebben een ijsvogel te zien, verbazen zich meestal over de mooie, bijna exotische kleuren die hij bezit. Door die kleuren wordt hij ook wel gerekend tot de mooiste broedvogels van ons land. De website biedt uiteenlopende informatie over dit prachtige vogeltje.

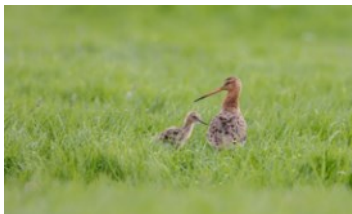
Sinds 2019 worden in Nederland jaarlijks de Landelijke IJsvogeldagen georganiseerd. Door corona is deze dag niet doorgegaan (2021), maar vanaf 2022 weer elk jaar. In 2025 vond deze dag plaats in Den Haag. Uiteraard was onze weidevogel coördinator Martin ook op deze dag aanwezig.

Bron: website Spaarnelanden, ijsvogels.nl en Martin van de Reep

WORD EEN GOEDE WEIDEWACHTER

Fried Kramer

Goed voorbereid als weidewachter het veld in

De Stichting Landschap Noord-Holland heeft een nieuwe module ontwikkeld voor weidevogeltellers. ([link](#)) De module is ontwikkeld voor de Bruto Territoriaal Succes (BTS) tellingen en is zowel voor beginnende als ervaren weidevogeltellers interessant. Het is een online lesmodule waarmee je op een makkelijke en leuke manier jouw kennis over weidevogels kan opfrissen en verdiepen.

Hoe herken je bijvoorbeeld een broedpaar of territoriaal gedrag? Hoe zie je of een vogel een nest heeft en bij welk gedrag (en geluid) kun je vaststellen dat de vogel kuikens heeft? De nieuwe online lesmodule Bruto Territoriaal Succes Tellingen bevat uitgebreide informatie over telmethoden, broedgedrag en territoriale signalen van weidevogels zoals grutto's, wulpen, kieviten, scholeksters en tureluurs. Door middel van foto's, video's en geluidsfragmenten leren vogeltellers hoe zij nauwkeurig gegevens kunnen verzamelen. Een interactieve quiz helpt hen om de opgedane kennis te testen.

Denk je na het volgen van de module alles al te weten? Ga vooral het veld in, want dat blijft de plaats waar alles gebeurt!

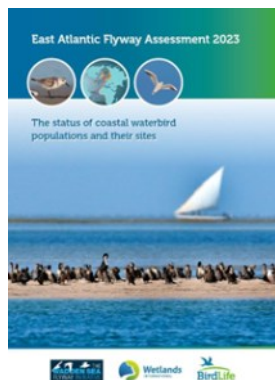
Bron: website Stichting Landschap Noord-Holland ([link](#))

Wadvogels in 36 landen tegelijk geteld

Veel noordelijk broedende steltlopers nemen in aantal af, of verschuiven met hun winterspreiding naar het noorden. Dat blijkt uit de nieuwste rapportage van de flyway-telling die door Sovon wordt gecoördineerd namens het Wadden Sea Flyway Initiative.

Iedere drie jaar worden de aantallen wadvogels langs de Oost-Atlantische trekroute tussen het Arctisch gebied en Zuid-Afrika simultaan geteld. Het doel hiervan is om de ontwikkelingen te volgen van watervogels die gebruikmaken van de Waddenzee en andere wadgebieden.

Bron: website Sovon ([link](#))

DE VOGEL VAN 2025

Fried Kramer

2025 is het jaar van de Torenvalk

Vogelbescherming Nederland en Sovon Vogelonderzoek Nederland hebben 2025 uitgeroepen tot Jaar van de Torenvalk. Door onderzoek en beschermingsactiviteiten hopen de organisaties bij te dragen aan betere leefomstandigheden voor deze vogels in het landelijk gebied.

In Nederland was de torenvalk lange tijd de talrijkste broedende roofvogel.

Tegenwoordig is die plek ingenomen door de buizerd. Door gebruik van landbouwgif daalden de landelijke aantallen van de torenvalk rond 1960. Na een verbod op dat landbouwgif leefde de torenvalk weer even op. Helaas gaat hij sinds 1990 opnieuw achteruit, met kleine oplevingen tijdens veldmuisrijke jaren. Tegenwoordig is nog maar een kwart over van de aantallen van halverwege vorige eeuw. Steeds intensiever grondgebruik maakt grote delen van het boerenland ongeschikt voor torenvalken.

Torenvalken zijn muizeneters die het vooral van de veldmuis moeten hebben. Als het aanbod van deze muizen schaars is, stappen ze noodgedwongen over op andere prooien of zoeken ze hun voedsel op andere plekken. Daarom zijn ze waarschijnlijk vaak langs wegen te zien. Mogelijk bevin-den zich daar veel muizen of zijn ze

daar makkelijker te grijpen, maar de vogels lopen ook meer risico op aanrijdingen.

Om een beeld te krijgen van de verspreiding van torenvalken langs wegen organiseren Vogelbescherming en Sovon in 2025 de telling: 'Waar bidt de torenvalk?' Aansluitend op deze telling is het ook interessant om te weten wat een torenvalk eet als er weinig veldmuizen beschikbaar zijn en waar de torenvalk broedt. Ook de analyse van camerabeelden van Beleef de Lente en nestcamera's van particulieren kan hier inzicht in geven.

Iedereen kan meedoen aan het onderzoek in het Jaar van de Torenvalk. Begin 2025 zijn de activiteiten gestart.

Voor meer informatie over de torenvalk en de actie kijk op de site van Vogelbescherming ([link](#)) en die van Sovon. ([link](#))

* Foto's zijn gemaakt door Ernst Bos en Peter van Graafeiland

HOE GAAT HET MET ONZE UILEN?

Fried Kramer

Status-update van het WGNL Uilenbeheer 2024

Eén van de activiteiten van onze WGNL die wat minder bekend is, is het Uilenbeheer. Martin van de Reep en Rogier Mos zijn al jaren lang de vaste krachten, die ervoor zorgen dat zowel de kerkuil als de steenuil zich blijvend kunnen vestigen in ons buitengebied. Elk jaar hangen ze nieuwe nestkasten op of renoveren deze. Ook overleggen ze met boeren, tellen de uilen en ringen zoveel mogelijk jonge uilen. Onderstaand een samenvatting van de resultaten in 2024.

Status steenuil

Aantal nestkasten

Afgelopen jaren is er een aantal nieuwe locaties bij gekomen. Hiermee kwam het aantal door de werkgroep beheerde / onderhouden nestkasten in 'onze' regio op 78. Er is door één paartje nog gekozen voor een ander leegstaand object.

Nestcontrole

Bij de controleronden bleken er 14 kasten bezet met een broedpaar.

Bij 4 paren is het legsel door verschillende omstandigheden mislukt.

Samen met het paartje dat buiten een nestkast broedde, kwamen we in

2024 op 15 broedparen. De 14 kasten met een broedpaar komt neer op een kastbezetting van circa 19%. Het totaal is zeker goed te noemen, omdat als vuistregel een kastbezetting van meer dan 13% als goed wordt beoordeeld.

Reproductie

Met het aantal jongen was het in 2024 minder goed gesteld. Tijdens het seizoen zijn slechts 26 jongen geringd, dus de gemiddelde reproductie was ca 1,8 jongen per broedpaar. Zoals gezegd is bij 4 paren het legsel mislukt.

Status kerkuil

Aantal nestkasten

Afgelopen jaren zijn 3 broedlocaties afgefallen en 2 nieuwe locaties erbij gekomen. Hiermee kwam het aantal door de werkgroep beheerde / onderhouden nestkasten in 'onze' regio op 57.

Nestcontrole

Bij de controleronden bleek de kastbezetting te zijn: 14 kasten bezet met een broedpaar en 4 kasten waarin wel uilen zaten, maar die hebben niet gebroed. Dit komt neer op een kastbezetting van 31%. Deze kastbezetting is het resultaat van 25 jaar nestkasten plaatsen en onderhouden. Dat is zeker goed te noemen. Ook bij de kerkuil is de vuistregel dat een kastbezetting van meer dan 13% goed is.

Reproductie

Tijdens het seizoen zijn 37 jongen geringd, dus de gemiddelde reproductie was tenminste 1,9 jongen per broedpaar. Dit lage aantal en het ontbreken van tweede broedsels is het directe gevolg van de slechte muizenstand door het zeer natte voorseizoen. Wat overigens wel bijzonder was, dat in het broedseizoen 2024 één paar werd aangetroffen met 5 jongen; helaas gold dat ook voor een nest met verlaten eieren.

Bron: Martin van de Reep

UILENBALLEN UITPLUIZEN

Fried Kramer

Kinderen op de banken voor uilenballen

Een tweede activiteit die de WGNL onder het item Uilenbeheer doet, is het enthousiast maken van mensen en kinderen voor de natuur.

In oktober 2024 heeft Martin van de Reep op verzoek van een leerkracht van de Samenwerkingschool Emmaüs in Leidschendam aan kinderen van Groep 3 uitleg gegeven over de kerkuil en het voedsel dat deze vogel nuttigt. De kinderen waren bijna zonder uitzondering heel geïnteresseerd en lieten zien dat zij ter voorbereiding van deze praktijken al de nodige kennis over uilen hadden opgedaan.

Daarna kregen alle kinderen een uilenbal en een pincet om deze ballen uit elkaar te pluizen. Hoewel enkele kinderen het griezelig en vies vonden, waren de meesten binnen de kortste keren de uilenballen aan het slopen om de botjes te verzamelen. Zowel voor de kinderen als leerkrachten was het een teleurstelling dat de les na een uur was afgelopen.

Weetje over vogels

Het aantal veren op een vogel verschilt sterk per soort, grootte en levensfase. Dit zijn wat algemene richtlijnen: Kleine zangvogels (zoals een mus of koolmees) hebben ongeveer 2.000 tot 4.000 veren, middelgrote vogels (zoals een duif of ekster) hebben er ongeveer 5.000 tot 8.000 en grote vogels (zoals een zwaan of arend) kunnen wel tot 25.000 veren hebben.

De meeste veren zitten overigens niet zichtbaar aan de buitenkant, maar in dichte lagen voor isolatie. Vooral de borst, buik en flanken hebben veel kleine donsveren. De vleugel- en staartveren zijn minder in aantal maar veel groter.

Bron: ChatGPT

ZUID-HOLLAND NADER BESCHOUWD

Fried Kramer

Zin in een dagje uit?

Op een uurtje rijden van waar wij wonen kun je genieten van een eiland vol ongerepte natuur en ouderwetse stukjes platteland. We hebben het over Tiengemeten, een eiland midden in het Haringvliet. De pont brengt je in tien minuten van Nieuwendijk naar dit eiland. Vanaf de pont loop je zo het Bezoekerscentrum van Natuurmonumenten binnen, een voormalige grote boerenschuur van de Marguerithoeve. Binnen zie je een expositie over de geschiedenis van Tiengemeten: van landbouwgebied naar natuurparadijs.

Op Tiengemeten kun je wandelen en fietsen over de goed aangelegde paden, ondertussen genietend van de vele vogels of het negentiende-eeuwse boerenlandschap. In het midden van het eiland bevindt zich een open moeraslandschap. Maar ook als cultuurliefhebber kom je op Tiengemeten aan je trekken. Breng bijvoorbeeld een bezoek aan het Landbouwmuseum of het Rien Poortvlietmuseum.

Tiengemeten is een paradijs voor het hele gezin. En heb je geen zin om naar huis te gaan? Zelfs dat kan. Er zijn verschillende goede overnachtingsmogelijkheden op het eiland.

Bron: Website van Natuurmonumenten ([link](#))

Zuid-Hollands landschap de moeite waard

Het Zuid-Hollands Landschap is een [stichting](#) die zich met hart en ziel inzet voor het behoud van de mooiste natuurgebieden in Zuid-Holland. Van de duinen aan de kust tot de groene polders in het binnenland, de organisatie beschermt en beheert meer dan 16.000 hectare natuur. Op 12 juli 1934 werd de stichting officieel opgericht. Om dit jubileum te vieren is er een prachtige video gemaakt. Bekijk de video via deze [link](#).

Maar het Zuid-Hollands Landschap doet meer dan alleen beschermen; het creëert kansen voor iedereen om van deze natuur te genieten. Door middel van activiteiten zoals wandel- en fietsroutes, educatieve programma's en natuurevenementen biedt de organisatie een onvergetelijke ervaring voor jong en oud. Bovendien werkt

het Zuid-Hollands Landschap samen met lokale gemeenschappen en partners om natuurbehoud te combineren met duurzame recreatie.

Met jouw steun helpt het Zuid-Hollands Landschap om het unieke landschap van de regio te behouden voor toekomstige generaties. Of het nu gaat om het beschermen van bedreigde diersoorten of het herstel van historische natuurgebieden, deze organisatie maakt het verschil. Sluit je aan en ontdek hoe jij kunt bijdragen aan een groenere, mooiere toekomst. Het Zuid-Hollands Landschap wacht op jou!

Bron: Zuid-Hollands Landschap

De Groene Motor faciliteert vrijwilligers

De Groene Motor is een [initiatief](#) van Zuid-Hollands Landschap, dat zich richt op het versterken van de natuur in de regio Zuid-Holland door middel van samenwerking tussen verschillende partners. Het doel van de Groene Motor is om de natuurgebieden in Zuid-Holland met elkaar te verbinden, zowel fysiek als ecologisch, zodat planten, dieren en andere natuurwaarden kunnen floreren.

**De Groene
Motor**

De Groene Motor werkt hierbij samen met gemeenten, natuurorganisaties, boeren, bedrijven en inwoners. Dit om duurzame projecten te ontwikkelen die bijdragen aan de vergroening en ecologische verbinding van het landschap. Dit kan bijvoorbeeld door het herstellen van natuurgebieden, het verbeteren van waterkwaliteit of het bevorderen van biodiversiteit. Ook biedt de Groene Motor ondersteuning aan landbouwers die natuur inclusieve maatregelen willen nemen. Concreet leent De Groene Motor ook materialen uit, zoals gereedschap voor natuuracties en aan beginnende knotgroepen en scholeksterplatforms (zie artikel op pagina 13).

Kortom, de Groene Motor is een belangrijke schakel in het behouden en verbeteren van het Zuid-Hollandse landschap, waarbij het belang van natuur en duurzaamheid centraal staat.

Bron: Zelf doen De Groene Motor

Scholeksterplatforms kunnen helpen

Het gaat slecht met de scholeksters in Nederland. Via De Groene Motor kon de WGNL een aantal scholeksterbalkons bestellen om mee te doen aan een proef om scholeksters niet op de grond maar op een plateau in de polder te laten broeden. Op deze manier bieden we de scholeksters een veilige plek om te broeden.

In 2023 zijn we met dit initiatief gestart, waar bij we op de platforms pvc-buizen plaatsten om luchtpredatie te voorkomen. Bij gevaar kruipen de jongen dan in de buis. Bovendien hebben we een voorziening om de houten paal gedaan om het inklimmen door grondpredatoren te voorkomen. De bakken zijn voorzien van een laag schelpen om de scholeksters de gelegenheid te geven een mooie broedkuil te maken.

De resultaten uit 2023 tonen dat onze scholeksters het platform als geschikte broedplek zien, maar dat er extra voorzieningen nodig zijn om predatie te voorkomen. Zie voor een verslag van onze resultaten ([link](#)).

In 2024 hebben we opnieuw het platform geplaatst in het maisperceel. Door de eerdere ervaringen is er dit jaar een afscherming boven het scholeksterbalkon geplaatst. Dit lijkt een positief effect te hebben op het broedsucces. In ieder geval was het goed te constateren dat de scholeksters op het nest bleven zitten toen zij werden aangevallen door de kraaien. Een tweede voordeel was dat de broedvogels en jongen droog blijven en in de schaduw zitten.

Bron: Martin van de Reep

Boomvalk houdt residentie in Den Haag

“Uit deze boom worden takken gebroken. Dat doen wij om de boom te behouden voor de boomvalk”. De tekst hangt op vijf populieren bij Isabellaland in Mariahoeve. Gemeente Den Haag werkt aan een proef om meer goede leefruimte te maken voor de zeldzame boomvalk en heeft in de winter van 24/25 ook kunstnesten geplaatst.

Boomvalken zijn zeldzame roofvogels. Den Haag wil de boomvalk beschermen en helpen door in bestaande territoria voor geschikte leefruimte te zorgen. “Dat doen we door populieren anders te snoeien en door kunstnesten te plaatsen. We willen de boomvalk graag voor de stad behouden”, zegt stadsecoloog Martin van den Hoorn ([link](#)).

Bron: Website Gemeente Den Haag

KNOTSEIZOEN 24/25

Wim Visser

We hebben over het algemeen goed weer gehad tijdens het knotseizoen 24/25. Er zijn vierhonderdenvierenzestig (464) bomen geknot op tweehonderdenachtentwintig (228) mensdagen en op een enkele pleister na zijn er geen ongelukken gebeurd. We zijn gestart op 26 oktober 2024 op Golfpark Leeuwenbergh met 14 vrijwilligers. Op 22 maart 2025 was alweer de laatste knotdag. We hebben het actieve seizoen afgesloten op 5 april 2025 met een rondleiding in molen De Vlieger met een drankje/hapje in zorgboerderij hoeve Essesteijn.

Vooraf hadden we 12 knotdagen op de zaterdag gepland voor de hele groep. Op de reserve dag van 22 maart hebben we de laatste werkzaamheden verricht. Gedurende het hele seizoen is op 7 dagen nog geklust door een kleine groep.

De WGNL heeft inmiddels ruim 40 werklocaties, waarop bomen worden geknot. Onze knotadressen doen we tenminste een keer in de drie jaar aan, tenzij er heel veel werk zit, dan wordt om het jaar geknot. We proberen zoveel mogelijk om en om te knotten, tenzij de eigenaar geldige redenen heeft om het anders te willen. Wij knotten de bomen om en om, zodat de vogels, vleermuizen en vlinders in de beschutting kunnen vliegen. Daarnaast is gebleken dat om en om knotten goed is voor de wilgen zelf. Deze methode helpt om de bomen gezond en sterk te houden, omdat ze meer licht en lucht krijgen. Dit bevordert een goede groei.

Het afgelopen seizoen hebben we een prachtige nieuwe locatie aan onze lijst toegevoegd: de molenbiotoop van de molen De Vlieger. Via het uitdaagrecht hebben we opdracht gekregen van de Gemeente Leidschendam-Voorburg om de wilgen van de molenbiotoop te gaan

onderhouden. Begin januari 2025 zijn we met de eerste wilgen bij de molen begonnen. Er was veel publiciteit voor dit project, zowel in Het Krantje als via de lokale omroep.

Door Midvliet-TV is een impressie vastgelegd van de werkzaamheden in de video. De video is via [deze link](#) te bekijken.

In totaal waren er gedurende het hele seizoen 27 vrijwilligers actief bij het knotten. Het merendeel hiervan heeft op minimaal 2 (maar vaak veel meer) dagen meegewerkt. Slechts 3 vrijwilligers hebben maar op 1 dag geknot. Een aantal vrijwilligers heeft zoals altijd geholpen bij het onderhoud van het gereedschap, dat er weer tiptop bij lag.

Omdat het werken in de natuur altijd risico's met zich meebrengt, hebben we dit jaar veel aandacht geschonken aan veiligheid. In de eerste plaats hebben we een aanvullende ongevallenverzekering afgesloten. Ook herhaalden wij bij het begin van elke knotdag de procedure wanneer er zich wat mocht voordoen. Verder wezen we erop dat het dragen van werkhandschoenen verplicht is en dat wij als WGNL heel graag willen dat

iedereen een veiligheidshelm zou dragen. We hebben er altijd meer dan voldoende bij ons. Gelukkig waren er dit seizoen slechts een paar kleine verwondingen, waarbij een pleister voldoende was.

In tegenstelling tot andere jaren kunnen wij geen bijzondere waarnemingen melden. Terwijl we eerder op een locatie werden verrast met steenuilen, hebben we die dit jaar niet waargenomen. Wel werden we op onze laatste knotdag bij ons werk begeleid door het geklepper van ooievaars. Op het terrein van molen De Vlieger en ook in Wassenaar staat een ooievaarsnest met een spannetje. Toen een derde ooievaar het nest in Wassenaar benaderde, werd er luid en veel geklepperd.

We kunnen weer terugzien op een zeer geslaagd knotseizoen, waarbij prettig en goed is samengewerkt. De werksfeer was heel goed en de vele vrijwilligers

zorgden ervoor dat wij onze klus hebben kunnen doen. Dat de werksfeer goed was komt natuurlijk door de goede zorgen van de eigenaren, die ons ook dit seizoen weer van koffie, soep en ander lekkers hebben voorzien. Vooral tijdens de lunch met een kop soep werden de nodige nieuwtjes uitgewisseld en heel wat spannende en/of leuke verhalen verteld.

Kievit in de Lente

*Daar flitst een vleugel, zwart met wit,
de kievit roept - een lied met pit.*

*Boven het veld, vol jonge pracht,
danst hij sierlijk door de nacht.
Zijn wieken klappen, speels en vrij,
een duik, een draai, dat hoort erbij.*

*Het land nog nat van ochtenddauw,
verbergt zijn nest voor kraai en kauw.
Maar ach, de wereld snelt voorbij,
de velden worden steen en lei.*

*Houdt hij nog stand, ridder gekuifd,
de kievit roept - zijn lied verstuift.*

VOGELEXCURSIE DRIEMANSPOLDER

In samenwerking met:

Leidschendam-
Voorburg

gemeente
Zoetermeer

Ga mee op **Vogelexcursie in de Nieuwe Driemanspolder!**

Ga mee op ontdekking in de Nieuwe Driemanspolder met Vermeulen Groep! Samen speuren we naar verschillende vogels en geven we tips om ze zelf te herkennen. Geschikt voor beginners en gevorderden.

**Wanneer? Woensdag 14 mei,
van 08:00 tot 10:00 uur**

Verzamelen op de parkeerplaats
naast "De Witte Raaf", Voorweg 173

Neem je verrekijker mee!

Kleine plevier

Blauwborst

**NIUWSGIERIG?
MELD JE AAN!**

Scan de QR-code!

Of stuur een e-mail naar

j.vanlaar@vermeulengroep.com

QR-code om aan te
melden

Patrijs

HELP DE MUS AAN EEN HUIS

Fried Kramer

Huismus dakloos door minister Keizer

Ondanks het verzoek van de Kamer en van bijna 52.000 bezorgde burgers houdt minister Keizer van Volkshuisvesting vast aan het regeerakkoord. In dat akkoord staat dat er geen verplichting komt van nestvoorzieningen in nieuwbouwwijken.

Op 6 maart heeft Vogelbescherming Nederland bijna 52.000 handtekeningen aan minister Keizer gegeven ([link](#)). De handtekeningen waren van mensen die de minister via een petitie oproepen om neststenen te verplichten bij grootschalige renovaties en in nieuwbouwwijken.

In december heeft Vogelbescherming deze petitie gestart om meer neststenen voor huismussen en andere diersoorten te krijgen. Dit ook nadat eerder al projectontwikkelaars, bouwbedrijven, milieuorganisaties én een meerderheid in de Tweede Kamer de minister hadden opgeroepen om neststenen wél te verplichten bij grootschalige renovaties en in nieuwbouwwijken.

De huismus is de bekendste vogel van ons land. Toch zit de huismus in het nauw: de afgelopen decennia is het aantal huismussen gehalveerd. Een van de oorzaken is dat ze steeds meer moeite hebben om een plekje te vinden om te broeden. Samen met bouwbedrijven heeft Vogelbescherming daarom jarenlang gewerkt aan een mooi plan om neststenen voor vogels en andere beschermde diersoorten te verplichten bij nieuwbouw en grootschalige renovatie. Na het gesprek met Vogelbescherming

blijft minister Mona Keijzer vasthouden aan het regeerakkoord waarin staat dat er geen nieuwe duurzaamheidseisen worden gesteld aan nieuwbouwwoningen door de verplichting van nestvoorzieningen aan te brengen. Wel heeft ze toegezegd te kijken of de verplichting kan gaan gelden voor andere gebouwen dan woningen.

Voor Vogelbescherming is de verplichting voor utiliteitsgebouwen (zoals gemeentehuizen, bibliotheken, etc.) een stap in de goede richting, maar niet goed genoeg. Stadsvogels staan onder druk en kunnen geen jaren meer wachten op goede broedplekken, want op dit moment hebben ze het zwaar en verdwijnen ze uit onze wijken. Uiteraard blijft Vogelbescherming actief in gesprek met de bouwbedrijven die musvriendelijk willen bouwen.

Dat het anders kan liet in 2024 Bouwbedrijf Heijmans al zien door een samenwerking met Vogelbescherming aan te gaan om de leefomgeving van vogels en mensen in nieuwbouwwijken te verbeteren ([link](#)).

Bron: Vogelbescherming Nederland

Knotten nader toegelicht

Niet elke boom is geschikt om te knotten. Knotten is een techniek waarbij de bovenste takken van een boom op een bepaald niveau worden gesnoeid, zodat er een karakteristieke knot ontstaat. Deze techniek wordt meestal toegepast op loofbomen zoals wilgen, iepen en sommige soorten eiken.

Hardhoutsoorten die goed reageren op knotten zijn vaak flexibel en groeien snel terug, waardoor ze goed geschikt zijn voor deze techniek. Zacht houtsoorten, zoals dennen, zijn minder geschikt om te knotten, omdat ze vaak niet goed reageren op snoei en de vorm niet behouden. Daarnaast vereist knotten wel onderhoud, aangezien de bomen na het knotten vaak snel weer gaan uitlopen en regelmatig gesnoeid moeten worden.

Het is ook belangrijk om te weten of het knotten van een boom eigenlijk wel is toegestaan, aangezien dit in sommige gevallen onder regelgeving kan vallen. In sommige gevallen is het noodzakelijk om een kapvergunning aan te vragen bij de gemeente voordat je een boom mag knotten of snoeien. Dit geldt vaak voor grotere of beschermde bomen of wanneer het snoeien invloed heeft op het landschap of de biodiversiteit. Voor kleinere, niet-beschermde bomen in je tuin is dit meestal niet nodig.

Bron: ChatGPT

Beleef de Lente, de 19de editie

Vanaf zondag 2 maart kunnen we weer genieten van prachtige live beelden van verschillende vogelparen via '[Beleef de Lente](#)'. Om 08:00 uur zijn de camera's aan gegaan.

Er staan camera's bij de nesten van drie van de vijf in Nederland broedende uilen en ook bij de nesten van de zeearend, slechtvalk en torenvalk kunnen we meekijken. In totaal staan er camera's bij de nesten van elf verschillende vogels. Verder staat er dit jaar ook weer een camera bij de vijver en op het boerenland.

Omdat de ooievaars niet voor de camera zijn gaan broeden, is die op woensdag 23 april offline gegaan.

Bron: website Vogelbescherming Nederland

GROENDOEN FONDS BESTAAT!!Fried Kramer

GroenDoen fonds heeft (nog) niks van doen met WGNL

Ken je *Trees for All* al? *Trees for all* is een stichting die zich al meer dan 25 jaar inzet voor een bosrijke wereld. De stichting plant als goed doel (CBF-erkenning) bomen in Nederland en in het buitenland via verschillende bosprojecten. Ook maakt *Trees for All* mensen bewust van het belang van bomen.

Trees for All heeft de mogelijkheid om mensen te helpen hun groene ideeën mogelijk te maken en zo vol in te zetten op de verduurzaming van Nederland. Hoe? Via het GroenDoen fonds van *Trees for All* kan je een financiële bijdrage ontvangen voor een lokaal initiatief om bomen te planten. Bijvoorbeeld voor het vergroenen van een plein in de buurt, de aanleg van een dorpspark of de aanplant van een voedselbos. Het GroenDoen fonds heeft inmiddels twee partners, het Univé buurtfonds en de energieleverancier Vandebron.

Heb je een goed idee, laat het weten!! Samen kunnen we onderzoeken of we voor dat idee in onze regio steun kunnen krijgen vanuit het GroenDoen fonds!

Bron: *Trees for all* website ([link](#))

VLAAMSE VOGEL VAN 2025Fried Kramer

In 2025 heeft de Vogelbescherming Vlaanderen de ekster geselecteerd als vogel van het jaar. Hij won van de drie andere 'grote zwarte vogels': de kauw, de zwarte kraai en de roek. Vogelbescherming Vlaanderen selecteerde de minder populaire kraaiachtigen om hun niet al te beste imago op te 'blinken'. Met 31,7 procent van de stemmen liet de vogel de andere vogels achter zich ([link](#)).

In 2023 werden er 42.459 eksters gedood in Vlaanderen ([bron](#)). Een onderzoek van 2018 gaat uit van 44% van de populatie. Bij de zwarte kraai gaat het maar liefst om 80% van de populatie ([bron](#)). Vogelbescherming Vlaanderen pleit daarom voor een betere bescherming van de ekster en andere kraaiachtigen en stelt daarom met deze actie de bestrijding van de ekster en andere kraaiachtige aan de kaak.

Bron: Vogelbescherming Nederland en Vogelbescherming Vlaanderen

STEENUILEN IN DE PICTUREFried Kramer

Gaat het goed met de steenuil?**STONE Steenuilenoverleg Nederland**

Graag wil ik je wijzen op een interessante website van de steenuil ([link](#)). De website wordt onderhouden door STONE, het Steenuilenoverleg Nederland. Op deze website is een keur aan informatie te vinden over de kleinste in ons land broedende uilensoort. Door de bolle kop en het relatief dikke verenpak lijkt hij groter dan hij is. Met een lichaams-grootte van 21 – 23 cm en een vleugelspanwijdte van 54 – 58 cm is hij echter nauwelijks groter dan een zanglijster of merel. Gemiddeld zijn vrouwtjes iets groter en zwaarder dan mannetjes. Ook het verenkleed is zo goed als gelijk. Beide geslachten zijn dan ook niet van elkaar te onderscheiden in het veld

Ter ere van het 25-jarig bestaan van STONE zijn alle verzamelde data van de steenuil sinds 1971 geanalyseerd en is een rapport '50 jaar reproductie van de steenuil in Nederland' uitgebracht. Volgens de onderzoekers gaat het sinds de eeuwwisseling redelijk goed met de steenuil in Nederland: landelijk neemt het aantal broedparen langzaam iets toe (veroorzaakt door de toename op de zandgronden) en de belangrijkste broedparameters blijven de laatste 25 jaren op zijn minst op een dusdanig stabiel niveau dat hoog genoeg lijkt om de sterfte van adulte vogels te compenseren. Het rapport is een aanrader voor de echte steenuilen liefhebber, maar die hebben het waarschijnlijk allemaal al gelezen.

Het rapport is gratis toegestuurd aan alle begunstigers van STONE en via Sovon aan alle waarnemers van de afgelopen jaren die (nog) geen begunstiger zijn. Door derden is het rapport te bestellen door een mailtje met adresgegevens te sturen naar stone@steenuil.nl. De kosten bedragen € 6,- (inclusief verzendkosten). Het rapport is ook als pdf beschikbaar ([klik hier](#)).

STONE geeft ook een informatieblad uit genaamd 'Uilen'. In april is het dertiende nummer verschenen. Het is (opnieuw) een welgevuld nummer geworden, maar liefst 128 pagina's dik. Ditmaal, behalve uiteraard verhalen over de steenuil, aandacht voor oehoe, kerkuil en bosuil. Daarnaast de resultaten van het verspreidingsonderzoek van kleine zoogdieren in Nederland met behulp van braakballen en een blik op de ecologie van Europese uilen vanuit hun bouw en functioneren.

Ben je geen begunstiger of abonnee, dan kun je Uilen 13 ook als los nummer bestellen via stone@steenuil.nl.

Bron: website steenuil.nl

Stichting Werkgroep Groenbeheer Nootdorp-Leidschendam (WGNL)

Secretariaat: Oscar de Man,
Schadeken 138,
2264 KD Leidschendam.
tel. 06—5342 0331

Penningmeester: Paul Joormann,
Eli Heimanshof 9,
2341 PG Oegstgeest
tel. 06 4342 8044

Coördinatie & planning knotten:
Wim Visser, tel. 06 2019 6735

Webmaster: Michel Hoogervorst
Doornenburg 49
2261 XC Leidschendam
tel. 06 2229 4346

Voor weidevogel- & uilenaspecten:
Martin van de Reep, tel. 06 5475 8950

IBAN: NL94 TRIO 0320 9462 23
t.n.v. Werkgroep Groenbeheer
Nootdorp Leidschendam

website: <https://www.wgnl.nl>

GROENDOEN

Nieuwsgierig geworden en wilt u ons werk steunen?

- ☐ Ja, ik meld mij tot wederopzegging aan voor ten minste € 10,- per jaar als donateur van WGNL. Ik maak het bedrag over op het rekeningnummer van de St. WGNL en ontvang 2x per jaar het blad **GroenDoen** (digitaal).
- ☐ Ja, ik meld mij aan als vrijwilliger van WGNL, zet mij in voor weidevogels / knotten / beiden en ontvang 2x per jaar het blad **GroenDoen** (digitaal). ¹⁾
- ☐ Nee, ik meld mij per 31 augustus a.s. AF als donateur van WGNL en ontvang niet meer het blad **GroenDoen**.

Voorletters: Achternaam:
Roepnaam: Geboortedatum: M / V ¹⁾
Adres:
Postcode: Woonplaats:
Telefoonnr: Mobiel nr: 06
E-mailadres:

1) Doorhalen wat niet van toepassing is.

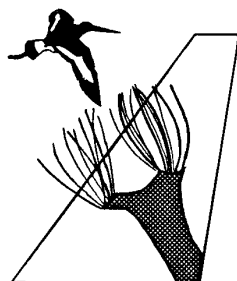
S.v.p. afknippen en opsturen aan Secretariaat WGNL (zie boven).

Frankeren

als

briefkaart

WERKGROEP GROENBEHEER
NOOTDORP-LEIDSCHENDAM

Stichting Werkgroep Groenbeheer
Nootdorp-Leidschendam

